

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

обусловлен макроэкономической ситуацией, политическими, социальными, правовыми факторами. Основными типами данного типа риска являются: законодательные изменения; инфляция; потери связанные с изменением процентных ставок; финансовые потери в связи с нестабильностью в обществе; изменения курса иностранной валюты. А также форс-мажорные риски, связанные с приостановкой проекта на определенный период времени в силу причин, не зависящих от партнеров. Эти виды рисков и формируют в самом общем виде риски проектов частно-государственного партнерства.

Таким образом, партнерство представляет собой объединяющее начало для трех секторов общества – частного, некоммерческого и властного (государственного или регионального). Оно становится двигателем социальных перемен и экономического развития региона. Сотрудничая партнеры определяют общие цели и задачи, достигают взаимопонимания и постепенно формируют отношения, основанные на доверии и сотрудничестве. Однако нерешенность целого ряда методологических вопросов перехода к партнерским отношениям, отсутствие должного опыта такого партнерства, неразвитость законодательной и нормативной базы на всех уровнях, бюрократические препоны и эволюционные коррупционные схемы взаимодействия в настоящее время сдерживают внедрение партнерства как инновационной формы сотрудничества секторов экономики в Украине, поэтому необходима разработка методологии объединения возможностей и ресурсов социальных партнеров в области социального развития.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ

1. Аткинсон Э., Стиглиц Дж. Лекции по экономической теории государственного сектора. – М., 1995.
2. Таллок Г. Новый федералист. – М., 1993.
3. Wilson A., Charlton K. Making partnership work // J. Roundtree Foundation. – 1998. – № 1. – P. 4–15.
4. Frank A., Smith A. The Partnership Handbook. URL: http://www1.serviccanada.gc.ca/eng/epb/sid/cia/comm_devesid/cia/comm_deve/cdhbooke.pdf
5. Gerrard M. B. What Are Public-Private Partnerships, and How Do They Differ from Privatizations? // Finance & Development. –2001. Vol. 38, N 3.
6. Уколов В.Ф. Взаимодействие власти, бизнеса и общества. Учебник. – М. Экономика, 2009г. –622 с.
7. Варнавский В.Г. Процессы институциональной адаптации частно-государственного партнерства к реальной экономике очень сложны// http://www.opec.ru/point_doc.asp?tmpl=point_doc_print&d_no=50580#33.
8. Санникова Т. Фундаментальная предпосылка – можно ли вести бизнес с этим государством? // http://www.opec.ru/point_doc.asp?d_no=56613.
9. Мартякова Е.В. Методологические аспекты инноватики социальных услуг в контексте человеческого развития // Социально-экономические аспекты промышленной политики. Актуальные проблемы управления человеческими ресурсами и маркетинга в контексте стратегии развития Украины: Сб. науч. тр. – Т.1. Донецьк:ІЭП – 2007. – С. 417-427.
10. Мартякова Е.В. Методологические основы инновационного регулирования социального развития // Демографія та соціальна економіка / Інститут демографії та соціальних досліджень. - Київ, 2008. - №1(9).-С.63-74.

РЕЗЮМЕ

Рассмотрены инновационные подходы к регулированию и управлению социальными процессами на разных уровнях иерархии. Предложены наиболее эффективные формы взаимодействия государства, бизнеса и общества (социальная ответственность, социальное партнерство, социальное предпринимательство) при решении социальных вопросов через реализацию социальных проектов.

Ключевые слова: инновации, социальные услуги, управление, социальная ответственность, партнерство, механизмы, социальный проект.

РЕЗЮМЕ

Розглянуті інноваційні підходи до регулювання і управління соціальними процесами на різних рівнях ієрархії. Запропоновані найбільш ефективні форми взаємодії держави, бізнесу і суспільства (соціальна відповідальність, соціальне партнерство, соціальне підприємництво) при рішенні соціальних питань через реалізацію соціальних проектів.

Ключові слова: інновації, соціальні послуги, управління, соціальна відповідальність, партнерство, механізми, соціальний проект

SUMMARY

The paper considers innovative approaches to regulation and management of social processes on different levels of hierarchy. It also offers the most efficient forms of cooperation between state, business and society (social responsibility, social partnership, social entrepreneurship) when solving social problems through realization of social projects.

Keywords: innovations, social services, management, social responsibility, partnership, mechanisms, social project

ВИБІР МЕТОДУ ВИЗНАЧЕННЯ НОРМАТИВНОГО ЧАСУ ДЛЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ

Медведєв В.С., здобувач Інститут регіональних досліджень НАН України

Постановка проблеми

Питання нормування праці є одним з важливих елементів системи управління персоналом будь-якого виробничого підприємства. Необхідність підвищення ефективності використання трудового потенціалу робітників, збалансування їх кількісного та професійного складу, вчасне коригування вимог до персоналу в сучасних умовах стають першочерговими завданнями для менеджменту. Об'єктивна потреба підвищення ролі нормування праці, як одного з важливих інструментів у економічному механізмі, визначає ефективність діяльності підприємства. Оскільки доходи роботодавців від основної діяльності підприємств та заробітна плата найманих працівників прямо залежать від обсягу виробленої та реалізованої продукції, від її ціни і собівартості, ті й інші зацікавлені у збільшенні кількості виробів, що поставляються на ринок, розширенні їх асортименту, підвищенні їх привабливості для споживачів як за якістю, так і за ціною. Цього можна домогтися, лише використовуючи механізм нормування праці, націлений на підвищення його ефективності, тобто збільшуючи результати праці по відношенню до витрат виробництва [1]. Цим, власне, і визначається початкова функція нормування як процесу встановлення нормативно обґрунтованих витрат часу на виконання одиниці конкретної роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Науковець Г.Т. Завіновська визначає нормування праці як складову організації праці і виробництва, важливу ланку технологічної й організаційної підготовки виробництва, оперативного управління ним, невід'ємною частиною менеджменту і соціально-трудових відносин [2].

Серед методів нормування науковці [1], [3], [4] у загальному виділяють сумарний (дослідно-статистичний) та розрахунково-аналітичний методи нормування.

Сутністю сумарного (дослідно-статистичного) методу є те, що норма встановлюється в цілому на операцію без розчленування її на складові елементи. На основі сумарного (дослідно-статистичного) методу встановлюються дослідно-статистичні норми, які широко застосовуються на практиці у зв'язку з простотою розрахунку. За цим методом норми визначають на основі статистичних даних про фактичні затрати часу за минулий період або порівняння якоїсь операції з аналогічними операціями [5].

За допомогою аналітичного методу встановлюються технічно-обґрунтовані та оптимальні норми праці. При аналітичному (розрахунково-аналітичному) методі операцію попередньо розчленовують на елементи. Норму часу в цьому разі розраховують на кожний

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

елемент операції. Цей метод нормування дає значно точніші результати, ніж сумарний. Він є основним методом для масового і серійного типів виробництва, тобто для тих умов, коли одна операція повторюється багато разів [2].

Деякі науковці [1], [5] виділяють окремо мікроелементний метод нормування праці (для нормування ручних і деяких машинно-ручних процесів). За допомогою цього методу виділяють і вивчають найпростіші елементи, так звані мікроелементи, з яких складаються складні і різноманітні за своїм характером трудові операції.

За підходами західних вчених [7] виділяються окремі методи визначення нормативного часу, які дещо відрізняються від класифікації, поширеної серед наших науковців. Окремо виділені метод параметричних залежностей, метод аналогів та порівнянь, які за своїми характеристиками близькі до досвідно-статистичних методів. Метод мультимоментних спостережень виділений як окремий метод визначення планового часу, тоді як українські вчені схильні вважати його різновидом фотографії робочого часу. В той же час можна провести певні аналогії між класифікаціями методів нормування за західними та вітчизняними підходами [6].

Постановка цілей

Метою статті є виявлення умов, що впливають на вибір методу нормування, розробка матриці вибору методу визначення нормативного часу на основі показників ступеня деталізації операцій та схильності виробничих процесів до суб'єктивного впливу робітників.

Виклад основного матеріалу

Питання вибору методу визначення нормативного часу для кожної конкретної виробничої ситуації залежить від мети використання результатів і в істотній мірі від необхідної точності вимірювань, тривалості етапів процесів та видів процесів.

Розрахунково-аналітичні методи нормування ґрунтуються на детальному аналізі технологічних, виробничих, трудових та управлінських процесів, в той час як досвідно-статистичні – на використанні минулого досвіду, знань та інтуїції нормувальника, застосуванні методів екстраполяції. До досвідно-статистичних методів відносять такі методи визначення нормативного часу як метод аналогів та порівнянь, метод параметричних залежностей; до розрахунково-аналітичних – хронометраж, фотографія робочого часу, метод елементарних нормативів, метод мультимоментних спостережень. Необхідно зазначити, що кожний із згаданих методів однієї групи має в собі елементи іншої. Так при хронометражі [7] нормувальником на основі минулого досвіду суб'єктивно може визначатись інтенсивність праці робітника, розраховувати при цьому коефіцієнти на певний коефіцієнт. Для методу аналогів та порівнянь з іншого боку характерне співставлення параметрів виконуваних операцій із минулим досвідом, однак конкретні умови кожної операції вимагають кореляції на основі точних розрахунків та аналізу.

Застосування розрахунково-аналітичних методів найбільш раціонально для масового виробництва, із використанням технологічного обладнання або великим вмістом спеціалізованої ручної праці. Такі методи дозволяють отримати максимально точні значення нормативного часу, однак з іншого боку вимагають значних затрат на проведення спостережень.

Досвідно-статистичні методи для укрупнених операцій є менш затратними, однак вони надають більш загальні результати, враховують меншу кількість параметрів та більш схильні до суб'єктивізму. При цьому значення часу визначаються для менш конкретизованих завдань за допомогою диференційованого зіставлення та оцінювання, на основі опитування, самостійної реєстрації, інтерв'ю.

У загальному на вибір методу нормування здійснюють вплив дві умови: необхідна точність визначення норм та трудомісткість проведення вимірів. Трудомісткість вимірів та точність результатів у свою чергу є похідними показниками, які також зазнають впливу різних чинників. Ступінь доцільної деталізації операцій є основним фактором, що визначає обсяг затрат на визначення норм. Для процесів із укрупненими операціями затрати на проведення спостережень є нижчими, ніж для процесів із деталізованими операціями, однак різняться і методи визначення нормативного часу. При цьому точність вимірів також залежить від ступеня деталізації завдання. Для більш деталізованих завдань вимагається більша точність отриманих результатів, що у свою чергу також впливає на вибір методу нормування.

Іншим фактором, що здійснює вплив на результати вимірів, є схильність процесу до суб'єктивного впливу робітників. Точність вимірів при зростанні такого фактору знає вирішального впливу, метод нормування повинен бути обраним таким чином, щоб забезпечити надійний результат вимірювань. Виробничі процеси, які мають високу долю автоматизації, менш схильні до суб'єктивного впливу робітників, проведення вимірів нормативів для таких процесів є більш точним. З іншого боку процеси із значною долею ручної праці зазнають більшого впливу робітників, відповідно обирається інший метод нормування. Трудомісткість вимірів також природно залежить від схильності процесів до суб'єктивного впливу робітників. Більш точні результати вимагають більш трудомістких вимірів.

Матриця вибору методу визначення нормативного часу в залежності від ступеня деталізації операцій та суб'єктивного впливу робітників (рис. 1) пропонує засіб для вибору методу нормування, який для певної конкретизованої ситуації враховує як трудомісткість вимірів так і необхідну результуючу точність нормативів.

Ступінь деталізації операцій	Схильність процесу до суб'єктивного впливу робітника		
	Параметри	Низька (процеси не схильні до суб'єктивного впливу)	Висока (процеси схильні до суб'єктивного впливу)
	Низька (Укрупнені операції, етапи виконання робіт)	Метод параметричних залежностей, метод аналогів та порівнянь	Метод мультимоментних спостережень, метод аналогів та порівнянь
	Висока (деталізовані операції, конкретизовані завдання)	Метод параметричних залежностей, метод мультимоментних спостережень, метод елементарних нормативів	Метод елементарних нормативів, Хронометраж, Фотографія робочого часу

Рис. 1. Матриця вибору методу визначення нормативного часу

Джерело: власна розробка.

Так, процеси, які мають низьку деталізацію операцій та не схильні до суб'єктивного впливу робітників, раціонально вимірювати за допомогою досвідно-статистичних методів – методу аналогів та порівнянь та методу параметричних залежностей. Для процесів, які мають укрупнені операції однак зазнають значного впливу робітників, доцільно застосовувати більш аналітичні методи нормування. Із ростом ступеня деталізації операцій трудомісткість досвідно-статистичних методів значно зростає однак точність вимірів часто не забезпечує надійного результату. Для більш деталізованих процесів та конкретизованих завдань застосовують метод мультимоментних спостережень та метод елементарних нормативів. Метод параметричних залежностей для деталізованих завдань доцільно обирати при значному вмісті автоматизованих операцій в межах процесу. Із ростом вмісту ручної праці та відповідно суб'єктивного впливу робітників на процес виробництва раціонально використовувати найбільш точні однак трудомісткі методи нормування – метод елементарних нормативів, хронометраж, фотографію робочого часу. Такі розрахунково-аналітичні методи для деталізованих операцій надають найбільш оптимальне співвідношення між точністю, надійністю отриманих результатів та затратами на проведення спостережень.

Висновки

В ринкових умовах раціональна система нормування праці виробничого персоналу надає значних конкурентних переваг для будь-якого підприємства, стає необхідною частиною процесу його розвитку. Удосконалення організації виробництва на основі нормування праці

ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

є одним із найважливіших засобів підвищення кількісних та якісних показників господарської діяльності, збалансування чисельності підприємства за допомогою наукових підходів.

На вибір методу нормування здійснюють вплив різні фактори. Одними з основних факторів, що впливають на вибір методу нормування, є трудомісткість проведення вимірів та необхідна надійність результатів. В той же час ці фактори зазнають впливу інших чинників, та, у свою чергу, є похідними показниками від ступеню деталізації операцій в межах виробничого процесу та схильності процесу до суб'єктивного впливу робітників. Матриця вибору методу нормування у залежності від згаданих чинників пропонує засіб для вибору методу нормування, що забезпечує раціональне поєднання трудомісткості вимірів та надійної результуючої точності значень нормативного часу.

У загальному для укрупнених операцій та незначній схильності до суб'єктивного впливу робітників більше застосовують досвідно-аналітичні методи нормування. Для деталізованих процесів та при збільшенні вмісту ручної праці надійні результати вимірювань забезпечується більш технологічними розрахунково-аналітичними методами нормування.

Перспективи подальших досліджень

Організація нормування праці є непростою завданням для будь-якого виробничого підприємства. Ситуація ускладнюється тим, що складно врахувати усі індивідуальні особливості кожного конкретного виробничого процесу. Разом з тим, подальше вироблення засобів раціонального вибору методів нормування на основі вітчизняного та світового досвіду допоможе забезпечити відповідність між конкретизованими особливостями та універсальними методиками при організуванні виробничих процесів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Абрамов В. М., Даниюк В. М., Гриненко А.М., Колот А. М., Чернов В.І. Нормування праці.-К.: ВІПОЛ, 1995, – С.19-65.
2. Завіновська Г. Т. Економіка праці: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 300 с.
3. Тимош І. М. Економіка праці: Навчальний посібник. - Тернопіль: Астон, 2001. - С 97-145.
4. Багрова І. В. Нормування праці: Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2003. - С.84-135.
5. Акулов М. Г., Драбаніч А. В., Євась Т. В. Економіка праці і соціально трудові відносини. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 328 с.
6. Медведєв В.С. Методичні підходи до нормування праці у виробничому менеджменті // Вісник НУ "Львівська політехніка" / № 690, – 2010, – С. 647-652.
7. Организация и методы управления производственными системами и процессами: Базовый курс REFA, Міжнародний Інститут Бізнесу, <http://www.iib.com.ua/>.

РЕЗЮМЕ

У статті автор розглядає питання вибору методу визначення нормативного часу для виробничих процесів у залежності від ступеня деталізації операцій та схильності процесів до суб'єктивного впливу робітників. Наводиться матриця вибору методу визначення нормативного часу, розкриваються особливості основних чинників, що впливають на вибір методу нормування.

Ключові слова: нормування праці, методи нормування, норми часу.

РЕЗЮМЕ

В статье автор рассматривает вопросы выбора метода определения нормативного времени для производственных процессов в зависимости от степени детализации операций и склонности процессов к субъективному влиянию рабочих. Приводится матрица выбора метода определения нормативного времени, раскрываются особенности основных факторов, влияющих на выбор метода нормирования.

Ключевые слова: нормирование труда, методы нормирования, нормы времени.

SUMMARY

The article suggests the issue of choosing the method of determining the time for production processes depending on the level of operation detailing and tendency to subjective worker's influence. There is present the selection matrix to choose the rational method of time rating on the basis of the main factors that influence to the method choice.

Keywords: time rating, methods of time valuating, rules of time.

ІННОВАЦІЙНА КОМПОНЕНТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Медведкін Т.С., докторант Інституту економіки промисловості НАН України, доцент кафедри «Міжнародна економіка» (м. Донецьк, Україна)

Актуальність теми дослідження. Характерною ознакою розвитку світового господарства в останні десятиріччя стала глобалізація, що має прояв у зростаючій економічній взаємозалежності країн усього світу в результаті збільшення обсягів та динамізації транскордонних переміщень товарів, послуг, капіталу, трудових ресурсів, а також завдяки прискоренню дифузії технологій. Домінуючою тенденцією світогосподарської архітектури в сучасних умовах є інтелектуалізація факторів суспільного виробництва, що дозволяє створювати унікальні конкурентні переваги на довготривалу перспективу.

Актуальність та висока науково-практична значимість системного дослідження інноваційних процесів, їх впливу на формування та ефективне використання конкурентних переваг з метою забезпечення стійкої конкурентної позиції країни обумовили вибір теми дослідження.

Різним аспектам проблеми міжнародної конкурентоспроможності та механізмів формування інноваційних конкурентних переваг присвячено праці вітчизняних і зарубіжних економістів, таких як О.Амоші, Л.Антонюк, О.Білоруса, А.Вебера, Р.Вернона, В.Гейця, Дж.Даннінга, Е.Денісона, Ч.Джонсона, Д.Лук'яненка, Ю.Макогона, Г.Менша, А.Мокія, Ю.Пахомова, М.Портера, А.Поручника, А.Ругмана, Д.Сахала, Р.Солоу, Дж.Стігліца, І.Школи, Й.Шумпетера, А.Філіпенка, Г.Черніченка та інших.

Незважаючи на значні досягнення сучасної наукової думки щодо формування та розвитку конкурентних переваг економіки країни, недостатньо дослідженими залишаються питання формування інноваційної конкурентної спроможності вітчизняної економіки.

Метою дослідження є розвиток теоретико-методологічних засад дослідження сучасних механізмів формування конкурентних переваг країн на інноваційній основі і розробки науково-практичних рекомендацій щодо перспективних напрямів підвищення інноваційної спроможності вітчизняної економіки.

Для досягнення зазначеної мети було поставлено і вирішено такі задачі:

- дослідити характер причинно-наслідкових зв'язків між інноваційними процесами та формуванням конкурентних переваг національних економік;
- провести порівняльний країниний аналіз сучасних інноваційних стратегій та моделей інноваційної політики держав;
- дослідити роль та функції сучасних інституцій трансферу технологій в контексті забезпечення системності інноваційних процесів;
- визначити рівень інноваційної спроможності економіки України, виходячи з інтегральної оцінки сукупності кількісних та якісних показників стану науково-технічного потенціалу та інноваційної діяльності;